

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

PLA D'ACCIÓ TUTORIAL

**CEIP GASPAR SABATER
(Palmanyola)**

CURS 2009/10

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

1.Introducció

L'acció tutorial s'ha d'entendre com a un procés on hi estan implicades totes aquelles persones que formen part de l'equip docent del grup classe de què es tracti. Això significa que, encara que cada grup d'alumnes té assignat un tutor o una tutora, que constitueix el referent per a l'alumnat i per a les seves famílies i té atribuïdes unes funcions que li són inherents, marcades per la normativa educativa vigent, també és veritat que la resta de professorat del claustre, en qualsevol moment en què el grup classe no sigui amb el seu tutor o la seva tutora, n'esdevé tutor/a.

Les actuacions que s'especifiquen en aquest document de centre estan encaminades a millorar la intervenció del professorat amb l'alumnat, al llarg de tot el seu període escolar i estan dissenyades amb la intenció d'aconseguir que el procés d'ensenyament -aprenentatge, així com el pròpiament educatiu proporcionin a l'alumnat les millors condicions possibles per garantir la seva evolució progressiva cap a la formació integral i continuada, entesa en el seu sentit més ampli.

Aquest document es revisarà anualment, per tal d'incorporar-hi les novetats més significatives dins l'àmbit de la seva competència, actualitzar dades i adaptar tant com sigui possible a la realitat de l'escola. Serà la praxis educativa la que determinarà la seva eficàcia i indicarà si aconsegueix les expectatives creades inicialment. Com a document obert, serà susceptible de ser sotmès a les revisions escaients per modificar-ne els continguts que pertorqui i corregir els aspectes que així ho requeresquin.

2. Desenvolupament de les programacions curriculars

Cada tutor/a té la responsabilitat de planificar les programacions de les àrees que imparteix. D'acord amb les instruccions de la Direcció General d'Administració, Ordenació i Inspecció Educatives sobre l'elaboració de les programacions didàctiques a l'educació primària, s'elaboraran a l'inici de curs, unes programacions, tenint en compte que la unitat de programació és el cicle.

Ateses les instruccions de Conselleria esmentades anteriorment, les programacions didàctiques de cadascun dels cicles han d'incloure els apartats següents:

- Contribució de l'àrea o matèria a les competències bàsiques.
- Adequació i seqüència dels continguts dins cada cicle, a l'educació primària.
- La selecció o seqüència dels criteris d'avaluació dins cada cicle.
- Els enfocaments metodològics:
  - Criteris per al disseny de les activitats amb atenció a les competències bàsiques i als diferents nivells d'aprenentatge (activitats d'ampliació i reforç).

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

- Criteris per a l'organització del temps i dels espais. Formes d'organització de l'aula.
- Materials i recursos didàctics.
- Procediments d'avaluació i criteris de qualificació de l'aprenentatge de l'alumnat.
- Mesures de suport i criteris per elaborar els plans personalitzats de recuperació dels aprenentatges i les adaptacions necessàries per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.
- El tractament de la lectura, de les tecnologies de la informació i la comunicació de l'educació en valors.

Cada tutor/a elaborarà una programació d'aula, amb un major nivell de concreció i adequada a les necessitats, característiques i situació del grup. Sempre es farà d'acord amb la línia pedagògica i metodològica dissenyada a les programacions didàctiques de cada àrea i cicle. No obstant això, esdevé pertinent comentar que donat que es pretén atendre les necessitats de l'alumnat i les seves motivacions i interessos, per tal de fer més eficaç i satisfactori el procés d'ensenyament - aprenentatge, si la situació així ho demanda, les programacions d'aula planificades són modificables i flexibles, atenent aquest cabdal condicionant. La programació sempre serà un mitjà per aconseguir els objectius, mai no esdevindrà un fi en si mateixa.

A fi de garantir la progressió de cada alumne de cada curs, cada tutor mantindrà periòdicament reunions, no tan sols amb el professorat que integra l'equip docent, sinó amb el professorat que imparteix l'assignatura a un nivell inferior i superior, amb l'objectiu d'assegurar la continuïtat de l'aprenentatge, quant a continguts i fites previstes al llarg del curs escolar (depenent del nivell educatiu).

Aquestes reunions es fixaran a un calendari anual que es lliurarà a cada tutor/a i on constaran les dates de les reunions (d'etapa i de cicle). Es duran a terme durant l'horari d'obligada permanència en el centre. D'aquesta forma s'evitarà que l'organització de les reunions afecti a l'horari lectiu del professorat i propiciarà poder treballar amb una major profunditat i concentració que repercutirà positivament en la tasca a realitzar.

A principi de cada curs, a l'hora de formular propostes, plantejar objectius, consensuar continguts, planificar i dissenyar activitats, es duran a terme sessions de treball per coordinar tots aquests aspectes, incloses també les propostes metodològiques, les estratègies a aplicar... Es pretén, actuant així, que es pugui treballar conjuntament amb una perspectiva més àmplia, que englobi, com a mínim, tot un cicle, sempre partint de les premises fixades a les instruccions del DIE quant a les programacions didàctiques, i que seran l'eix vertebrador de tot el procés.

Així doncs, les mesures a adoptar per donar compliment a totes les consideracions

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

realitzades fins aleshores, es podrien concretar en els següents aspectes:

- Reunions periòdiques de cicle (coordinació horitzontal).
- Reunions periòdiques d'àrea / tutoria (coordinació vertical).
- Reunions periòdiques d'equips docents.
- Reunions informatives del claustre (coordinació global).
- Reunions a principi de curs (preparatòries de les programacions anuals de les diferents àrees).
- Elaboració de programacions d'aula (major nivell de concreció).
- Autoavaluació constant, evolutiva i formativa del procés d'ensenyament-aprenentatge.

3. Actuacions que guiaran el programa d'activitats a realitzar en horari setmanal de tutoria

A Educació Primària està estipulada sobre l'horari una sessió setmanal de tutoria pròpiament dita amb el conjunt del grup classe. Si escau, cada tutor/a pot dur a terme alguna sessió de tutoria individual, si les circumstàncies ho requereixen, amb aquells alumnes amb els quals sigui necessari intervenir, sempre tenint com a objectiu la millora del seu procés escolar, tant pel que fa a l'àmbit acadèmic com pel que respecta a l'actitudinal i conductual. Es pretén així evitar que existeixin elements disruptius que puguin perjudicar la seva evolució escolar i que puguin incidir negativament en el seu rendiment. Si la situació ho aconsella, es procedirà a mantenir entrevistes individuals amb les famílies per sol·licitar la seva col·laboració per garantir la superació de les dificultats que presenti l'alumne.

Ara bé, encara que consti sobre l'horari una sessió de tutoria a la setmana, en qualsevol moment i a requeriment de les circumstàncies que hi concorrin, a l'aula es pot promoure i fer realitat una acció tutorial entesa en el sentit més estricte del terme.

Activitats temporitzades a desenvolupar pel tutor/a del curs

- Setembre / octubre: Reunió informativa grupal de principi de curs per tractar temes d'interès per a les famílies i que fan referència a l'organització de l'inici de l'any escolar i comentar la situació general del grup (a educació primària) a partir de les conclusions extretes una vegada realitzades les proves inicials del mes de setembre.
- Al llarg del curs escolar: Reunions individualitzades amb els pares /mares de l'alumnat de la tutoria per tractar temes relacionats amb la vida acadèmica de

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

l'alumne i tot allò que pugui ser d'interès per a ambdues parts (família i escola), de cara a aconseguir el màxim rendiment escolar i les màximes garanties d'èxit al llarg de la formació dels infants durant l'etapa d'infantil i primària. Si escau, es convocaran també reunions amb altres professionals que intervenen amb els infants de l'escola (EOEP, psicòlegs i pedagogs provinents d'altres institucions, entitats o organismes...).

- El mes de juny l'equip docent d'EI lliura als pares de tres anys i als nouvinguts que iniciaran el següent curs escolar com a nous alumnes, unes pautes comunes per escrit perquè coneguin millor el funcionament d'aquesta etapa.
- El mes de setembre l'equip de mestres d'Educació Infantil realitza una convocatòria de reunió general de pares. És la reunió inicial de principi de curs, de caire essencialment informatiu.
- Les reunions individualitzades poden convocar-se a petició del / de la tutor /a o bé a demanda de les famílies. A principi de curs es planteja un dia setmanal d'atenció a les famílies, fora de l'horari lectiu i dins els períodes d'obligada permanència del professorat en el centre, si bé i en funció de les necessitats o de les circumstàncies, en cas d'impossibilitat d'atendre les famílies en aquests períodes o en casos excepcionals, es podran habilitar altres horaris o moments per exercir aquesta acció tutorial.
- Tutories individualitzades amb l'alumnat (ateses les necessitats o la conveniència de mantenir-ne). Aquestes trobades es podran dur a terme dins l'horari lectiu (si és estrictament imprescindible) i s'hi tractaran qüestions puntuals que per la seva transcendència requereixin el contacte directe alumnat - tutor/a. Les sessions amb aquest contingut intentaran actuar de forma directa i immediata per evitar situacions de conflicte o per evitar situacions que puguin incidir negativament en l'evolució escolar de l'alumnat de què es tracti. El protocol d'intervenció, en un primer nivell, és responsabilitat del/ de la mestre/a tutor/a. Si les circumstàncies així ho requereixen, es posarà el cas en coneixement de Cap d'Estudis, que en farà la intervenció adient, el seguiment i adoptarà les mesures contemplades al Pla de Convivència Escolar del centre.
- Sessions de tutoria col·lectiva: Es durà a terme una sessió setmanal de tutoria grupal (així consta a l'horari de l'alumnat i dels mestres tutors). Quan les circumstàncies ho aconsellin es desenvoluparan sessions de caire grupal per atendre les inquietuds, els suggeriments, les propostes dels infants i les situacions irregulars o de conflicte que es puguin haver produït. En aquests casos no convé retardar massa el desenvolupament de la sessió, sinó que és el més prudent actuar tan aviat com sigui possible per evitar que s'agreugi la problemàtica que ha motivat la convocatòria de la sessió de tutoria.
- Durant el primer trimestre del curs escolar: Votació per a l'elecció del delegat de

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

curs. Es durà a terme una vegada transcorregut un temps des de l'inici del curs escolar per tal que l'alumnat trïi amb coneixement de causa i reflexioni sobre la idoneïtat dels candidats que es presenten. A les Juntes de delegats (de periodicitat trimestral) que es duen a terme sota la direcció de Prefectura d'Estudis, es treballen i es debaten els punts de l'ordre del dia que consten a la convocatòria i que prèviament s'haurà lliurat a cada tutoria per tal que es pugui reflexionar a l'aula i, a través dels delegats i subdelegats de cada curs, es trametin a la Junta de Delegats. Els acords sorgits de la celebració de les reunions de delegats tornaran a l'aula on, en la sessió de tutoria corresponent, es comunicaran a l'alumnat, perquè en tengui coneixement i es puguin executar les decisions de la Junta de Delegats.

- Tractament de temes que resultin ser un centre d'interès per a l'alumnat. Es poden plantejar en moments concrets i poden variar segons el grup classe i les inquietuds que vagin sorgint progressivament.
- Habilitats socials. La temàtica de les habilitats socials es pot anar treballant al llarg dels diferents nivells educatius i en situacions que es poden plantejar a l'aula, entre el mateix grup de discents o entre discents de diferents nivells, ja que es poden generar situacions que demandin una intervenció puntual i que impliquin membres de la comunitat educativa que pertanyin a aules distintes (atès que la convivència es produeix en les diferents dependències que es comparteixen a l'escola). Les habilitats socials constitueixen una eina bàsica per poden fer front als moments de conflicte que s'arribin a donar i, de fet, són el pilar per resoldre-les i per aprendre i reflexionar sobre la qüestió problemàtica que sorgesqui. A tal efecte, es treballaran aspectes encaminats a aconseguir que l'alumnat sigui capaç d'adoptar les estratègies escaients i més idònies per resoldre situacions de conflicte amb coherència i amb una actitud positiva que permeti fer front a les situacions disruptives o problemàtiques arribant a pactes, acords i consensuant mesures que acabin satisfactòriament amb la causa que ha motivat iniciar el procediment de què es tracti.
- Tècniques d'estudi i de treball. A l'Educació Infantil es treballaran, fonamentalment, hàbits de treball i hàbits relacionats amb la tasca que es duu a terme en aquestes edats (bàsicament neteja, ordre, sentit de pertinença a un grup, valoració del treball personal i del treball de l'altri, escoltar, respectar el torn de paraula, atenció, concentració, memorització gradual i progressiva en funció de cada edat...).

A Primària es pot aprofundir encara un poc més i es pot incidir en les tècniques d'estudi i de treball que ajudaran l'alumnat a afrontar amb majors garanties d'èxit i eficàcia totes les situacions relacionades amb la seva vida acadèmica. En aquest sentit, es tractaran temes que permetin abastar tècniques per millorar la comprensió, l'expressió, l'assimilació de conceptes, el raonament lògic, l'abstracció, la deducció, la inducció...

- Elecció de funcions dins el grup – classe. La distribució de les tasques

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

més comunes a realitzar per part de l'alumnat a fi de responsabilitzar-lo i col·laborar per al bon funcionament de l'aula. En aquest sentit, s'intenten treballar la cooperació i la responsabilitat amb l'assignació de funcions senzilles a realitzar dins l'aula, de forma rotatòria a fi que hi participin tots els infants de cada grup classe. Es potencia així l'autonomia personal de l'alumne.

- Preparació conjunta de les assemblees de delegats. Prèviament a les reunions de delegats, es prepararan a l'aula, durant les sessions de tutoria, les propostes, els suggeriments i les aportacions que els delegats i les delegades de cada curs plantejaran a les reunions conjuntes.
- Drets i deures. És important per garantir una bona convivència al centre que l'alumnat conegui quins són els seus drets i els seus deures. Per aquest motiu, es dedicaran algunes sessions de tutoria a tractar aquesta qüestió, i s'incidirà molt especialment en la informació quant al Pla de Convivència Escolar.
- Resolució de conflictes. A les sessions de tutoria i, com a feina estretament relacionada amb el projecte de convivència del centre, es formarà els alumnes de cada grup de primària en les estratègies que s'aplicaran en els casos en què es plantegi un conflicte. Es pretén que siguin els mateixos infants els mediadors en les situacions problemàtiques que es produeixen entre iguals, incidint sempre en la resolució pacífica, pactada i consensuada dels conflictes i sobretot establint pactes i temporalitzant-ne la revisió. Es treballarà, a nivell tutorial, estratègies per assolir i aplicar habilitats socials bàsiques encaminades a millorar la convivència i prevenir conflictes. Es tracta, essencialment, d'actuar des de la prevenció, per evitar la intervenció amb adopció de mesures disciplinàries.

4. Actuacions per atendre individualment l'alumnat, sobretot aquell que més ho necessiti

A principi de cada curs, i a partir de les informacions que de cada alumne/a tenguem el/la tutor/a, aquest analitzarà les necessitats que l'alumnat del seu grup-classe presenti i en farà la posterior derivació als professionals de suport que intervenen a l'escola i, en el seu cas, al servei de l'EOEP que acud al centre amb una periodicitat setmanal (l'escola és un centre d'atenció preferent).

Tenint com a premisa el nivell de competència curricular, les mancances detectades i les proves que sigui necessari passar a l'alumnat afectat, es començarà un procés de treball fonamentat en la interacció constant i en la coordinació entre el/la tutor/a i l'equip de suport (PT, EOEP).

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

Culminat aquest protocol inicial, es procedirà a treballar amb l'alumnat potenciant la seva atenció individualitzada, però sense deixar mai de banda la seva pertinença a un grup i s'actuarà sempre que sigui possible a l'interior de l'aula per evitar els efectes negatius que podria representar per a l'alumne/a el fet de treballar separat de la resta dels seus iguals.

Seguidament es procedirà a dur a terme les següents actuacions:

- Elaboració de l'AC (adaptació curricular) de l'àrea que la requeresqui per part del/de la tutor/a en coordinació amb el professorat de suport (activitats, proves escrites, ...). Es determinarà el tipus d'AC a elaborar (significativa, no significativa, d'accés).
- Atenció individualitzada, basada en un reforç educatiu concret (explicació suplementària, pautes més concretes de treball, suport en la resolució de problemes, activitats, comprensió dels enunciats...).
- Assignació d'un /una tutor/a, que serà sempre un company o una companya, que l'ajudarà en tot el procés de treball i que li donarà consignes clares i breus, a manera de senzilles instruccions i el guiarà per facilitar-li la realització d'activitats a l'aula. Aquesta proposta es du a terme a l'etapa de Primària fonamentalment i de forma progressiva.
- Sol·licitud de cooperació a les famílies, amb la finalitat de què, des de casa, complementin i reforcin encara més, si escau, la feina feta a l'escola (dedicació d'un temps, els horabaixes i els caps de setmana, a fer els deures amb ell/ella, reforç de lectura, d'estudi...).

5. Protocol d'acollida

En el mes de setembre, quan comença l'any escolar, el grup de nins i nines de tres anys fa un període d'adaptació. Aquest període dura 1 setmana, tal com regulen les instruccions de principi de curs per als centres d'educació infantil i primària i l'equip docent d'educació infantil planifica acuradament aquest temps d'adaptació programant l'acollida dels alumnes, per franges horàries al llarg de la setmana d'adaptació, amb la finalitat de garantir de la millor manera possible l'inici de la vida escolar dels infants.

El darrer dia de la setmana d'adaptació, tot el grup d'infants de 3 anys acud a l'escola, amb horari encara reduït, per promoure el coneixement mutu dels nins i nines del grup i com a nexa amb el primer dia de classe, que serà ja amb la jornada lectiva completa.

Es demana a les famílies que triïn l'horari parcial que més s'ajusta a la seva realitat laboral. També, en cas de molta dificultat per adaptar-se a l'horari d'un dels dos grups, l'infant pot quedar-se de 9 a 14 hores amb el / la mestre/a.

Durant els mesos de setembre i octubre la mestra de suport col·labora estretament amb la

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

tutora de 3 anys i hi té assignades en aquesta aula la totalitat de l'horari lectiu.

Quan arriba un infant en haver començat el curs, sigui en el moment que sigui, es parla amb les famílies per informar-les de totes les normes de l'aula, i l'escola i es facilita que el nin, durant la primera setmana, pugui fer un horari més reduït si realment ho necessita. Segons acord de Consell Escolar, el dia seleccionat per aquest òrgan col·legiat de govern del centre per a la incorporació dels alumnes que arriben al centre una vegada començat el curs és el divendres.

Tan aviat com sigui possible, una vegada matriculat l'infant en el centre, el/la tutor/a convocarà la família a una reunió per poder obtenir la màxima informació possible del nou alumne. L'objectiu de la trobada és conèixer les circumstàncies personals i escolars de l'alumne que puguin ajudar el mestre a abastar el procés d'ensenyament - aprenentatge amb les màximes garanties d'èxit escolar.

Es requereix la intervenció del Servei d'Interlocució de la Conselleria d'Educació quan l'idioma pot constituir un motiu d'incomunicació escola-família.

6. Actuacions que permetin mantenir una comunicació fluida amb les famílies, tant amb la finalitat d'intercanviar informacions sobre aquells aspectes que puguin resultar rellevants per millorar el procés d'aprenentatge dels alumnes, com per orientar-los i promoure'n la cooperació en la tasca educativa del professorat

- Reunions periòdiques del / de la tutor/a amb les famílies, a fi de garantir un seguiment progressiu i exhaustiu de tot el procés d'aprenentatge.
- Comunicacions escrites i notificacions a través de l'agenda escolar, eina que permetrà un contacte diari, directe i permanent entre la família i l'escola.
- Comunicacions telefòniques cada vegada que la intervenció a desenvolupar per part de la família o de l'escola requeresqui una urgència o una immediatesa que no es pugui assegurar a través de cap altra via de comunicació.
- Tramesa de documents a les famílies per comunicar-los situacions puntuals de l'alumne o intervencions que s'hi han duit a terme, per donar-los-les a conèixer i sol·licitar la seva col·laboració quan les circumstàncies així ho determinin o ho aconsellin.
- Notificació per escrit a les famílies de circumstàncies puntuals relacionades amb aspectes conductuals i d'organització escolar que afecten directament l'alumne (per exemple: pèrdua de punts de la cartilla u oblit de l'agenda escolar...)
- Circulars informatives regularment, quan la situació així ho demandi.

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

- Enviament de correus electrònics a les famílies que així ho han sol·licitat a principi de curs amb informacions que es fan arribar normalment en paper a través de l'alumnat.
- Enviament, a les llars, d'un tríptic informatiu amb les novetats més rellevants que s'hagin produït a l'escola i que les famílies hagin de conèixer, pel fet que estiguin directament relacionades amb la vida del centre i que tinguin una incidència i repercutesquin directament o indirecta en l'alumnat i la seva vida escolar, amb una periodicitat concreta (FIP bimensual, per exemple).
- Sol·licitud d'entrevistes amb el /la tutor/a, amb la resta de professorat de l'escola o amb qualsevol dels professionals de suport que desenvolupen la seva tasca dins l'escola, si resulta necessari perquè les famílies disposin de tota la informació del treball dels seus fills i del seguiment que se'n deriva.
- Organització d'activitats, dins el marc d'una escola de famílies, adreçades a totes les mares i tots els pares de l'alumnat de l'escola, amb la finalitat de procurar-los orientacions, formació i informació quant a temes que poden resultar del seu interès i que estan estretament relacionats amb l'educació dels infants, tant a l'escola com a la llar.
- Entrevistes i / o reunions de les famílies amb el /la tutor/a, amb el professorat del centre i amb aquelles persones que estiguin involucrades en el procés evolutiu i formatiu dels infants, amb l'objectiu de poder recaptar tota la informació possible en relació a l'alumne/a de què es tracti i així poder realitzar una intervenció multidisciplinària encaminada a millorar el procés d'ensenyament – aprenentatge dels infants.
- Elaboració d'un sociograma i aplicació d'estratègies tutorials que puguin detectar possibles problemes de relació - integració dins el grup – classe. El més convenient seria fer-lo el mes d'octubre (quasi coincidint amb l'inici del curs escolar) i repetir-lo per l'abril, és a dir, ben entrat el segon trimestre, a fi de valorar els canvis més significatius si se n'han produït en relació a les dades sorgides del primer aplicat al mateix grup d'alumnes.
- Realització d'una visita al centre de secundària al qual està adscrita l'escola, amb la finalitat que l'alumnat de sisè pugui entrar en contacte amb una realitat que li tocarà viure l'any escolar següent. Aquesta intervenció es farà preparant-la conjuntament amb el / la tutor /a de sisè, en coordinació amb el Departament d'Orientació del centre de secundària.
- Reunions informatives tutor/a de sisè amb l'equip docent de primer cicle d'ESO del centre de secundària al qual està adscrita l'escola, per tal de donar la informació pertinent al professorat que rebrà l'alumnat de sisè de l'escola i oferir, amb garanties, la seva plena incorporació al centre d'ESO.

PAT.- Pla d'Acció Tutorial

- Mantenir actualitzada la web de l'escola, on s'hi van incorporant les notícies i novetats més significatives relacionades amb la vida escolar, amb la intenció que pugui esdevenir també una via de comunicació eficaç, ràpida i immediata família – escola.
- Organització de trobades puntuals amb les famílies (jornades de portes obertes, per exemple) que permetin un contacte directe amb l'escola per informar dels aspectes relacionats amb el procés escolar i d'ensenyament – aprenentatge dels infants.
- Promoure activitats de diferent modalitat (xerrades, tallers, encontres...) a través dels quals les famílies puguin interaccionar i interactuar amb l'escola i viure-la de forma més directa amb els seus fills.
- Participació de les famílies en celebració de festes al llarg del curs escolar (Sant Antoni, Carnestoltes, Mercadets Solidaris...)
- Coincidint amb l'acabament de cada curs escolar, organitzar una trobada d'alumnat de sisè amb antics alumnes del centre (d'anys anteriors i que estiguin cursant estudis d'altres etapes educatives a diferents centres escolars de Mallorca o d'altri) com a revulsiu motivador per engrescar-los en la seva futura etapa escolar (ESO) i donar-los a conèixer, de la mà d'al·lots i al·lotes que han estudiat a l'escola, aspectes significatius i que els poden resultar útils per afrontar millor els seus estudis i la seva formació a un centre de secundària.